

Ομιλία για το 22^ο εθνικό συνέδριο ενέργειας, με τίτλο «Ενέργεια και Ανάπτυξη 2017» που διοργανώνει το Ινστιτούτο Ενέργειας ΝΑ Ευρώπης (IENE)

Φίλες και φίλοι,

Με μεγάλη μου χαρά χαιρετίζω το σημερινό συνέδριο που διοργανώνει το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης, ένα Ινστιτούτο με σημαντική ερευνητική εμπειρία και έργο στον τομέα της ενέργειας. Παρατηρώ ότι σήμερα σε αυτή την αίθουσα, βρίσκονται όλα τα στελέχη του ενεργειακού τομέα στην Ελλάδα αλλά και σπουδαίοι φορείς από το εξωτερικό, ώστε έχω την αίσθηση ότι το διήμερο αυτό θα είναι ιδιαίτερος παραγωγικό και θα λειτουργήσει ως μια δημιουργική πλατφόρμα συζήτησης ώστε προωθήσουμε από κοινού ιδέες και πολιτικές στα τόσο κρίσιμα ενεργειακά ζητήματα. Μας δίνεται η ευκαιρία επιπρόσθετα, να παρουσιάσουμε την πολιτική και τις βασικές στρατηγικές κατευθύνσεις του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού που για πρώτη φορά εκπονούμε στο Υπουργείο.

Πλαίσιο, διεθνής συγκυρία

Έχουμε προσυπογράψει την Συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή, συνηγορώντας στους φιλόδοξους στόχους για το 2030. Σε αυτό το πλαίσιο έχουμε ευθυγραμμιστεί με το «χειμερινό πακέτο», που παρουσίασε το περασμένο φθινόπωρο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νέο στόχο 30% για την ενεργειακή απόδοση για το 2030. Με την αρμόδια επιτροπή του Ευρωκοινοβουλίου να υιοθετεί τον Σεπτέμβρη ακόμα πιο φιλόδοξη προσέγγιση, προτείνοντας ως νομικά δεσμευτικό στόχο το 40%.

Εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός

Προχωράμε στην εκπόνηση ενός μακροπρόθεσμου ενεργειακού σχεδιασμού για πρώτη φορά, στο Υπουργείο Περιβάλλοντος που θα δώσει τις στρατηγικές κατευθύνσεις του μετασχηματισμού και τις επικείμενες αλλαγές στην αγορά ενέργειας. Κεντρικές στρατηγικές μας κατευθύνσεις είναι:

- Η εξασφάλιση επάρκειας και ασφάλειας εφοδιασμού για το σύνολο της χώρας συμπεριλαμβανομένων των νησιών, μέσω σύγχρονων υποδομών και αποτελεσματικών διασυνδέσεων.
- Η διασφάλιση ότι τα ενεργειακά προϊόντα και υπηρεσίες διατίθενται σε αγορές που λειτουργούν με διαφάνεια και σύμφωνα με τους κανόνες του ανταγωνισμού.
- Η αναβάθμιση του ρόλου της Ελλάδας ως ενεργειακού κόμβου για την περιοχή των Βαλκανίων και την Ευρώπη.
- Η ριζική αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και η προστασία των ευάλωτων καταναλωτών.
- Η συμβολή στην αναπτυξιακή προσπάθεια συνολικά της οικονομίας και η μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας, με την ορθολογική και βιώσιμη εκμετάλλευση των εγχώριων πηγών και την αναβάθμιση της γεωπολιτικής θέσης της χώρας.

Η στήριξη των περιφερειών της χώρας μέσω της αποκεντρωμένης παραγωγής αλλά και της συμμετοχής των καταναλωτών (νοικοκυριών, επιχειρήσεων, δήμων και ενεργειακών κοινοτήτων) στο σύνολο των ενεργειακών αγορών.

A.Π.Ε

Πιο συγκεκριμένα, στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έχουμε προχωρήσει σε δύο μεγάλες τομές που αλλάζουν ριζικά τον τρόπο ανάπτυξης του κλάδου στην Ελλάδα.

-Πρώτον, καταφέραμε να καλύψουμε τεράστια ελλείμματα του Λειτουργού της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, αποτέλεσμα του στρεβλού τρόπου ανάπτυξης του τομέα των Α.Π.Ε. και γενικότερα της ελληνικής οικονομίας στο παρελθόν, που οδήγησαν σε ελλείμματα και στην κρίση.

-Δεύτερον, δημιουργήσαμε ένα νέο ισχυρό θεσμικό πλαίσιο με το νόμο 4414 και προχωράμε στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού στήριξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, μέσω διενέργειας διαγωνισμών ο οποίος είναι εγκεκριμένος από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να διασφαλίσουμε την ασφάλεια δικαίου για τις επενδύσεις και να αποτελέσει εχέγγυο για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου.

Βλέπουμε ήδη, την θετική επίπτωση των πρωτοβουλιών μας στην ανάπτυξη επενδύσεων στον τομέα αυτό, καθώς εντός του 2018 και 2019, αναμένεται να προκηρυχθούν διαγωνισμοί για 1GW ισχύος σε νέα έργα, μεταφραζόμενο σε επιπλέον 1-1,2 δις € επενδύσεων.

Λιγνίτης

Πρέπει να είναι σαφές ότι το μερίδιο του λιγνίτη στο ενεργειακό μείγμα θα παραμείνει σημαντικό, δεδομένου ότι αποτελεί εγχώριο «εθνικό» καύσιμο που συντελεί στην διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας της Ελλάδας. Από την άλλη θα πρέπει βέβαια να περιοριστούν σημαντικά οι εκπομπές ρύπων από την καύση του λιγνίτη, ώστε να συμβαδίσουμε με τους περιβαλλοντικούς στόχους που έχουμε θέσει.

Είναι κομβικής σημασία να ξεκαθαρίσουμε ότι η διαδικασία της αποεπένδυσης δεν συνεπάγεται καθόλου την αποδυνάμωση της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού. Η διατήρηση της θέσης της Δ.Ε.Η. ως κεντρικού πυλώνα του ενεργειακού μας συστήματος, αποτελεί πάγια και σταθερή βούληση της Κυβέρνησης και του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Είμαστε βέβαιοι, ότι η διαδικασία αυτή θα αποβεί ιδιαίτερος ωφέλιμη για τη Δ.Ε.Η., ώστε να καταστεί ισχυρότερη και να επεκτείνει τη δραστηριότητα της και σε άλλους τομείς όπου υστερούσε τα προηγούμενα χρόνια, καθώς και να ισχυροποιήσει τη διεθνή της παρουσία.

Ηλεκτρισμός

Προχωράμε στην ενοποίηση της Ελληνικής με την Ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας, με κεντρικό στόχο τη συμμετοχή της Ελλάδας σε μια μεγάλη αγορά που θα ενισχύσει τον ανταγωνισμό, θα βελτιώσει τη διαφάνεια των συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας και θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών για τους τελικούς καταναλωτές. Εντός του 2018, η ελληνική αγορά θα έχει αναδιοργανωθεί ώστε να συγκλίνει με τον Ευρωπαϊκό «Μοντέλο-στόχο».

Μέχρι το τέλος του έτους, θα τροποποιήσουμε ριζικά το πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού, με τη θεσμοθέτηση του Χρηματιστηρίου Ενέργειας που αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της επικείμενης σύγκλισης των αγορών. Η αύξηση των ηλεκτρικών διασυνδέσεων μεταξύ χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι μια ακόμη πολιτική που προωθούμε στην ίδια κατεύθυνση.

Δημιουργείται, με αυτό τον τρόπο ένα νέο τοπίο στην αγορά ενέργειας από το 2018. Το μέγεθος μιας ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς, μακροπρόθεσμα θα μπορούσε να καθοδηγεί και όχι να ακολουθεί τους προμηθευτές ηλεκτρισμού, όσον αφορά τη διαμόρφωση των τιμών. Τελικά αποτελέσματα της δημιουργίας μιας Ευρωπαϊκής ενοποιημένης αγοράς ηλεκτρισμού είναι η αύξηση του ανταγωνισμού, η μείωση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας και η προσέλκυση κεφαλαίων που συνεπάγεται αύξηση των επενδύσεων, με βάρος στις επενδύσεις στον τομέα της τεχνολογίας.

Φυσικό Αέριο

Το φυσικό αέριο αναμένεται να επιτελέσει κεντρικό ρόλο στον ενεργειακό μετασχηματισμό της Ελλάδας. **Το φυσικό αέριο θα είναι το κινητήριο καύσιμο** της Ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας οικονομίας. Αυτού δεδομένου, ανακύπτει το καίριο ζήτημα της αυξημένης εξάρτησης της Ευρωπαϊκής οικονομίας στις εισαγωγές φυσικού αερίου, καθώς η εγχώρια παραγωγή καλύπτει ένα μικρό ποσοστό των αναγκών της Κοινότητας.

Το ζήτημα της ενεργειακής ασφάλειας μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς με την υιοθέτηση δύο στρατηγικών κατευθύνσεων. Πρώτον με την προώθηση εναλλακτικών οδύσεων αγωγών φυσικού αερίου και δεύτερον με τη δημιουργία νέων αγορών που θα επιτρέψουν την είσοδο νέων παικτών στην αγορά, αυξάνοντας την ασφάλεια εφοδιασμού και παράλληλα μειώνοντας τις τιμές προς όφελος των τελικών καταναλωτών.

Η Ελλάδα μπορεί να λειτουργήσει ως χώρα κλειδί στη μεταφορά φυσικού αερίου. Προωθούμε και συμμετέχουμε σε μεγάλα έργα υποδομών μεταφοράς φυσικού αερίου που αναβαθμίζουν το ρόλο της Ελλάδας στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη. Προχωράμε πιο συγκεκριμένα:

- 1. Στο άνοιγμα της εγχώριας αγοράς φυσικού αερίου και την επιτάχυνση της επέκτασης της χρήσης.*

Από τον Ιούνιο του 2016 και άλλοι εισαγωγείς εκτός της Δημόσιας Επιχείρησης Αερίου (ΔΕΠΑ) που είναι ο κεντρικός παίκτης της χονδρεμπορικής αγοράς, έχουν αρχίσει να δραστηριοποιούνται στο σημείο διασύνδεσης με τη Βουλγαρία. Το άνοιγμα της χονδρεμπορικής αγοράς, είναι μία διαδικασία παράλληλη με την ενοποίηση της εγχώριας με την Ευρωπαϊκή αγορά.

2. Σε δομικές μεταρρυθμίσεις της λιανικής αγοράς φυσικού αερίου

Ολοκληρώσαμε ήδη το διαχωρισμό προμήθειας και διανομής, δώσαμε τη δυνατότητα στους εμπορικούς και βιομηχανικούς καταναλωτές να μπορούν να επιλέγουν προμηθευτή και αυτό είναι ιδιαίτερος σημαντικό καθώς αθροιστικά αντιπροσωπεύουν το 85% της εγχώριας ζήτησης. Από 1^η Ιανουαρίου του 2018 δίνουμε τέλος, το δικαίωμα σε όλους τους καταναλωτές να επιλέγουν προμηθευτή φυσικού αερίου.

3. Στην ενίσχυση του ρόλου της Ελλάδας ως χώρα- κλειδί για τη μεταφορά φυσικού αερίου διεύρυνση των δικτύων και των διασυνδέσεων με την προώθηση του Κάθετου Διαδρόμου

- Του Διαδριατικού Αγωγού Φυσικού Αερίου (TAP), ο οποίος αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του σχεδιασμού του Κάθετου Διαδρόμου, καθώς θα αποτελέσει τον κορμό για τους επιμέρους αγωγούς που θα διοχετεύσουν φυσικό αέριο στα Βαλκάνια. Παρότι έχει ήδη κατασκευαστεί το 50% του αγωγού, παραμένει επιτακτική η ανάγκη ολοκλήρωσής του μέχρι το 2020, ώστε η Ελλάδα να μην μείνει εκτός του νέου ενεργειακού τρένου της Ευρώπης.
- Του Διασυνδετήριου Αγωγού Φυσικού Αερίου Ελλάδας-Βουλγαρίας (IGB) θα διοχετεύσει το φυσικό αέριο από το Διαδριατικό Αγωγός Φυσικού Αερίου (TAP) στο δίκτυο της Βουλγαρίας. Λάβαμε μία δεσμευτική απόφαση τον Σεπτέμβριο με τον αρμόδιο Υπουργό της Βουλγαρίας, ώστε η έναρξη κατασκευής του αγωγού IGB να πραγματοποιηθεί μέσα στο μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2018.
- Του Διασυνδετήριου Αγωγού Βουλγαρίας-Σερβίας (IBS) που συμφωνήθηκε να συμπεριληφθεί στο σχεδιασμό του Κάθετου Διαδρόμου, καθώς μετά από συνάντηση με τον αρμόδιο Υπουργό της Σερβίας, τον Ιούλιο, αποφασίσαμε ότι μπορεί να ενισχύσει τη δυναμικότητα του αγωγού IGB και συνεπώς συμφωνήσαμε στην προώθηση του σχεδιασμού του.
- Του Αγωγού Διασύνδεσης Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Ουγγαρίας και Αυστρίας (BRUA) είναι άλλο ένα έργο που συζητήσαμε στο πλαίσιο του της Διάσκεψης της Πρωτοβουλίας για τη συνδεσιμότητα και την ενίσχυση της συνεργασίας των χωρών της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης, στον τομέα του φυσικού αερίου (CESEC), όπου θα ενισχύσει περαιτέρω την δυναμικότητα του Κάθετου Διαδρόμου.

4. Στην επέκταση της αγοράς φυσικού αερίου στην περιοχή των Βαλκανίων

Η δημιουργία νέων αγορών φυσικού αερίου αποτελεί το δεύτερο κεντρικό πυλώνα της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ενεργειακή ασφάλεια. Η αύξηση του αριθμού προμηθευτών φυσικού αερίου, συνεπάγεται την αύξηση του ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους για τους τελικούς καταναλωτές. Η Ελλάδα αποτελεί το πεδίο δημιουργίας αυτής της νέας αγοράς μέσω της υλοποίησης δύο έργων υποδομών που θα τροφοδοτούν την εγχώρια, καθώς και τις αγορές των Βαλκανίων και δυνητικά της Ευρώπης με φυσικό αέριο μέσω του Κάθετου Διαδρόμου. Συγκεκριμένα με

- Την κατασκευή του πλωτού σταθμού Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στην Αλεξανδρούπολη
- Την αξιοποίηση του υπό εξάντληση κοιτάσματος Καβάλας ως αποθήκη φυσικού αερίου

Τα παραπάνω έργα, αποτελούν έργα Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, καθώς και αναμένεται να ενισχύσουν σημαντικά τη δυναμικότητα του Κάθετου Διαδρόμου, θα δημιουργήσουν μεγάλο αριθμό τοπικών θέσεων εργασίας και να δώσουν ώθηση στην τοπική οικονομία.

Τομέας Υδρογονανθράκων

Οι πρόσφατες ανακαλύψεις κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, είχαν ως αποτέλεσμα την αλλαγή παραδείγματος στην έρευνα υδρογονανθράκων και έβαλαν δυναμικά στο χάρτη των εταιρειών το σύνολο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προχωρά στην αξιοποίηση υδρογονανθράκων με μεθοδικότητα, σοβαρότητα, νηφαλιότητα, διαφάνεια και περιβαλλοντική ευαισθησία. Η στρατηγική μας αναπτύσσεται σε έξι βήματα:

- Μόλις τον προηγούμενο μήνα υπογράψαμε τη Σύμβαση Παραχώρησης του θαλάσσιου οικοπέδου 2, στην περιοχή του Ιονίου με την Κοινοπραξία Total-Edison-ΕΛ.ΠΕ. Πρόκειται για μία πολύ σημαντική σύμβαση, καθώς βάζει την Ελλάδα σε κοινό βηματισμό με χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, στον τομέα αξιοποίησης υδρογονανθράκων.

- Μετά την εκδήλωση ενδιαφέροντος των εταιριών Total, ExxonMobil και Ελληνικά Πετρέλαια για θαλάσσιες περιοχές νότια της Κρήτης και της Energean για θαλάσσια περιοχή του Ιονίου, εντός εξαμήνου θα εκδώσουμε 2 προσκλήσεις ενδιαφέροντος σε διεθνές επίπεδο
- Εκσυγχρονίζουμε το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο αξιοποίησης υδρογονανθράκων
- Αναβαθμίζουμε και ενισχύουμε το ρόλο της Ελληνική Διαχειριστική Εταιρία Υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥ)

Νομοσχέδιο Ενεργειακών Κοινοτήτων

Κλείνοντας τη σημερινή ομιλία θέλω να σταθώ στο σχέδιο νόμου τομή που καταθέτουμε άμεσα προς ψήφιση στη Βουλή, στις αρχές την ερχόμενης εβδομάδας, το σχέδιο νόμου των Ενεργειακών Κοινοτήτων. Η βασική ιδέα είναι απλή. Παρέχουμε τη δυνατότητα, καθώς και κάποια κίνητρα στους πολίτες, τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης να συμμετάσχουν ενεργά στην ενεργειακή μετάβαση. Ενισχύουμε στην πράξη την αυτοπαραγωγή, την εξοικονόμηση και την αποκέντρωση της παραγωγής ενέργειας. Για πρώτη φορά, οι τοπικοί φορείς αποκτούν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν ενεργά στον τοπικό ενεργειακό σχεδιασμό. Οι Ενεργειακές Κοινότητες αναμένεται να αποτελέσουν ένα νέο σημαντικό πυλώνα του ενεργειακού συστήματος, κινητοποιώντας επενδύσεις και την περαιτέρω διείσδυση των Α.Π.Ε.

Αν και οι συνεταιρισμοί στον τομέα της ενέργειας είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο με μακρά ιστορία στον Ευρωπαϊκό χώρο, αναφέρομαι κυρίως στο παράδειγμα της Γερμανίας και της Δανίας, η Ελλάδα θα είναι η πρώτη χώρα που θεσμοθετεί ένα διαφανές πλαίσιο λειτουργίας τους.

Αποφώνηση

Ο μετασχηματισμός της αγοράς ενέργειας δημιουργεί σημαντικές αναπτυξιακές και άρα επενδυτικές ευκαιρίες και οδηγώντας ταυτόχρονα, την αναγκαιότητα αλλαγής του μοντέλου ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας. Εμείς θεωρούμε ότι σε αυτό το πλαίσιο δημιουργούνται σημαντικό παράθυρο ευκαιρίας για την αναβάθμιση του ρόλου της Ελλάδας στην παγκόσμια ενεργειακή σκακιέρα, καθώς και την τοποθέτηση των πολιτών, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των τοπικών φορέων σε κεντρική θέση στη διαδικασία του μετασχηματισμού του τρόπου παραγωγής ενέργειας, προωθώντας την αποκέντρωση της παραγωγής, την εξοικονόμηση και την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας.